

Економіка галузей сільського господарства

УДК 657.633:657.421:631.1

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20459544>

Внутрішній аудит лізингових операцій у сільськогосподарських підприємствах

Безверхий Костянтин Вікторович,

доктор економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту

Державного торговельно-економічного університету, м. Київ,

Україна, <https://orcid.org/0000-0001-8785-1147>

Сахно Людмила Анатоліївна,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування,

Таврійський державний агротехнологічний університет імені

Дмитра Моторного, м. Київ, Україна,

<https://orcid.org/0000-0003-0339-3404>

Юрченко Олександр Анатолійович,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри міжнародної економіки

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ,

Україна, <https://orcid.org/0000-0002-8447-6510>

Прийнято: 12.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація. В умовах сучасних економічних трансформацій, нестабільності фінансового середовища та необхідності оновлення матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств особливого значення набуває використання лізингових механізмів як одного з найбільш доступних інструментів фінансування придбання техніки та обладнання. Активізація лізингових операцій у аграрному секторі супроводжується необхідністю забезпечення належного внутрішнього контролю та аудиту за їх здійсненням, правильністю відображення в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності, а також оцінкою ефективності використання лізингового майна. Водночас на практиці недостатньо розробленими залишаються організаційно-методичні підходи до внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарських підприємствах з урахуванням специфіки аграрного виробництва, сезонності використання техніки та підвищених ризиків діяльності.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розроблення організаційно-методичних засад внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарських підприємствах. Для досягнення поставленої мети використано методи системного аналізу, узагальнення, порівняння, логічного моделювання, аналітичні та документальні методи дослідження.

Результати дослідження. У науковій статті узагальнено економічну сутність внутрішнього аудиту лізингових операцій та визначено його роль у системі управління сільськогосподарським підприємством. Обґрунтовано мету, завдання, предмет та об'єкт внутрішнього аудиту лізингових операцій. Систематизовано інформаційне забезпечення аудиту, яке включає нормативно-правову, облікову, аналітичну та звітну інформацію. Запропоновано план і програму внутрішнього аудиту лізингових операцій з урахуванням специфіки аграрного сектору. Розроблено методiku внутрішнього аудиту лізингових операцій, яка передбачає поетапне здійснення аудиторської перевірки із застосуванням документальних,

нормативно-правових, аналітичних, арифметичних та фактичних методів контролю. Особливу увагу приділено перевірці правильності документального оформлення лізингових операцій, обліку лізингових платежів, нарахування амортизації, оцінці ефективності використання лізингової техніки та контролю за дотриманням умов договорів лізингу.

Висновки. Доведено, що внутрішній аудит лізингових операцій є важливим елементом системи управління сільськогосподарськими підприємствами та сприяє підвищенню достовірності облікової інформації, ефективності внутрішнього контролю й результативності використання лізингового майна. Запропоновані організаційно-методичні підходи до внутрішнього аудиту лізингових операцій дозволяють мінімізувати фінансові ризики, своєчасно виявляти порушення та підвищувати ефективність управління лізинговими процесами в аграрному секторі. Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з цифровізацією внутрішнього аудиту, автоматизацією аудиторських процедур та розробленням моделей оцінювання ефективності лізингових операцій з урахуванням ризиків діяльності сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: внутрішній аудит; лізингові операції; сільськогосподарські підприємства; лізинг; внутрішній контроль; аудит лізингових операцій; інформаційне забезпечення; методика аудиту; аграрний сектор.

Internal Audit of Leasing Operations in Agricultural Enterprises

Bezverkhyi K. V.

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Financial Analysis and Audit, State

University of Trade and Economics, <https://orcid.org/0000-0001-8785-1147>

Sakhno L. A.,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Taxation,
Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University,
<https://orcid.org/0000-0003-0339-3404>

Yurchenko O. A.,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Economics,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University,
<https://orcid.org/0000-0002-8447-6510>

Abstract. *In the context of current economic transformations, instability of the financial environment, and the need to modernize the material and technical base of agricultural enterprises, leasing mechanisms are becoming increasingly important as one of the most accessible instruments for financing the acquisition of machinery and equipment. The intensification of leasing operations in the agricultural sector is accompanied by the need to ensure proper internal control and audit of their implementation, accurate reflection in accounting and financial reporting, as well as assessment of the efficiency of leased asset utilization. At the same time, organizational and methodological approaches to the internal audit of leasing operations in agricultural enterprises remain insufficiently developed in practice, taking into account the specifics of agricultural production, seasonality of machinery use, and increased operational risks.*

The purpose of the study is to provide a theoretical substantiation and develop organizational and methodological foundations for the internal audit of leasing operations in agricultural enterprises. To achieve this purpose, the methods of system analysis, generalization, comparison, logical modeling, as well as analytical and documentary research methods were applied.

The article generalizes the economic essence of the internal audit of leasing operations and determines its role within the management system of agricultural enterprises. The purpose, objectives, subject matter, and object of the internal audit of leasing operations are substantiated. The information support of the audit, including regulatory, accounting, analytical, and reporting information, is systematized. A plan and program for the internal audit of leasing operations, taking into account the specifics of the agricultural sector, are proposed. A methodology for the internal audit of leasing operations has been developed, which encompasses a step-by-step audit process using documentary, regulatory, analytical, arithmetic, and factual control methods. Particular attention is paid to verifying the correctness of documentary support for leasing operations, accounting for lease payments, depreciation accrual, evaluating the efficiency of the use of leased agricultural machinery, and monitoring compliance with leasing agreement terms.

It has been proven that the internal audit of leasing operations is an important element of the management system of agricultural enterprises and contributes to improving the reliability of accounting information, the effectiveness of internal control, and the efficiency of leased asset utilization. The proposed organizational and methodological approaches to the internal audit of leasing operations make it possible to minimize financial risks, promptly identify violations, and improve the efficiency of managing leasing processes in the agricultural sector. Prospects for further research should be associated with the digitalization of internal audit, automation of audit procedures, and the development of models for evaluating the efficiency of leasing operations, taking into account the risks associated with the activities of agricultural enterprises.

Keywords: *internal audit; leasing operations; agricultural enterprises; leasing; internal control; audit of leasing operations; information support; audit methodology; agricultural sector.*

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження зумовлена зростанням ролі лізингових операцій у розвитку сільського господарства, оскільки саме лізинг є одним із найбільш доступних інструментів оновлення матеріально-технічної бази аграрних підприємств в умовах обмеженості фінансових ресурсів. Використання лізингових механізмів сприяє модернізації сільськогосподарської техніки, підвищенню продуктивності виробництва та конкурентоспроможності аграрного сектору. Водночас значне поширення лізингових операцій супроводжується необхідністю забезпечення належного контролю за їх обліком, відображенням у фінансовій звітності та ефективністю використання лізингового майна.

Особливої актуальності набувають питання аудиту лізингових операцій у сільському господарстві, оскільки на практиці відсутній комплексний підхід до організації аудиту таких операцій з урахуванням специфіки аграрної діяльності. Недостатньо розробленими залишаються методичні аспекти проведення аудиту лізингових операцій, зокрема щодо оцінки ризиків, формування аудиторських процедур, перевірки правильності документального оформлення, облікового відображення та дотримання умов договорів лізингу.

Крім того, існуючі наукові підходи не повною мірою враховують особливості сезонності сільськогосподарського виробництва, державної підтримки аграрного сектору та специфіку використання лізингової техніки в аграрних підприємствах. Це обумовлює необхідність удосконалення організаційно-методичних засад аудиту лізингових операцій у сільському господарстві з метою підвищення достовірності облікової інформації, мінімізації фінансових ризиків та забезпечення ефективного управління діяльністю підприємств аграрної сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про значну увагу вітчизняних дослідників до розвитку внутрішнього аудиту як складової системи управління підприємством. Так, О. Коркушко та Л. Кушнір [8]

розкривають сутність і особливості організації внутрішнього аудиту, Н. Спіцина та С. Кравцова [18] акцентують увагу на відмінностях внутрішнього і зовнішнього аудиту, а І. Бержанір [3], Г. Булкот, Н. Бугай та Л. Іванова [5] розглядають внутрішній аудит як інструмент підвищення ефективності управління та забезпечення сталого розвитку підприємства. Окремі аспекти методики внутрішнього аудиту окремих об'єктів досліджуються у працях Н. Овчарової [14] та Д. Климовича [7], які наголошують на необхідності удосконалення системи внутрішнього контролю та аудиторських процедур.

Водночас значна кількість досліджень присвячена питанням аудиту лізингових операцій. Зокрема, І. Ксьонжик та І. Кузнецов [9], Т. Хомуляк та І. Демко [19], А. Любенко та Т. Хомуляк [10] досліджують організаційні та методичні аспекти аудиту лізингової діяльності, питання внутрішнього контролю та інформаційного забезпечення аудиту лізингових операцій. Разом з тим, Б. Кишакевич та О. Мігулка [6] розглядають методи оцінки ефективності лізингових операцій, а К. Безверхий [2], О. Юрченко та Н. Приймак [1], Л. Шевченко та В. Мулява [20] акцентують увагу на розвитку лізингових операцій в аграрному секторі. Разом з тим недостатньо дослідженими залишаються питання комплексної методики внутрішнього аудиту лізингових операцій саме у сільськогосподарських підприємствах з урахуванням специфіки аграрного виробництва та сезонності використання техніки.

Формулювання цілей статті. Метою статті є теоретичне обґрунтування та розкриття організаційно-методичних засад внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарських підприємствах.

Виклад основного матеріалу. Метою внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарських підприємствах є забезпечення достовірності, законності та ефективності здійснення лізингових операцій, правильності їх відображення в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності,

а також підвищення ефективності використання лізингового майна в процесі господарської діяльності підприємства. Внутрішній аудит покликаний забезпечити контроль за дотриманням умов лізингових договорів, своєчасністю та повнотою розрахунків за лізинговими платежами, збереженням об'єктів лізингу та мінімізацією фінансових ризиків, пов'язаних із використанням лізингових механізмів у сільському господарстві.

Особливого значення внутрішній аудит лізингових операцій набуває в аграрній сфері, де лізинг є одним із ключових джерел оновлення машинно-тракторного парку, сільськогосподарської техніки та іншого обладнання. У зв'язку з цим внутрішній аудит має бути спрямований не лише на перевірку правильності облікових процедур, але й на оцінку ефективності використання лізингових активів, їх впливу на фінансовий стан підприємства та забезпечення безперервності виробничого процесу.

Основними завданнями внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарських підприємствах є:

- перевірка правильності документального оформлення лізингових операцій та відповідності договорів чинному законодавству;
- контроль правильності класифікації лізингових операцій на фінансовий та оперативний лізинг;
- перевірка достовірності оцінки та своєчасності відображення об'єктів лізингу в бухгалтерському обліку;
- встановлення правильності нарахування амортизації за об'єктами лізингу відповідно до вимог облікової політики та нормативно-правових актів;
- перевірка правильності розрахунку, обліку та своєчасності сплати лізингових платежів;
- контроль правильності відображення витрат, пов'язаних із використанням, ремонтом і технічним обслуговуванням об'єктів лізингу;
- перевірка достовірності формування податкових зобов'язань та податкового кредиту за лізинговими операціями;

- оцінка ефективності використання лізингового майна у виробничій діяльності сільськогосподарського підприємства;
- перевірка стану збереження та цільового використання об'єктів лізингу;
- контроль дотримання умов лізингових договорів усіма сторонами лізингових відносин;
- виявлення ризиків, помилок, фактів порушень або шахрайства при здійсненні лізингових операцій;
- перевірка правильності розкриття інформації про лізингові операції у фінансовій звітності підприємства;
- надання рекомендацій щодо вдосконалення системи внутрішнього контролю та підвищення ефективності управління лізинговими операціями.

Для забезпечення ефективної організації внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарських підприємствах важливим є чітке визначення його об'єкта, предмета та основних завдань. Саме вони формують методичну основу аудиторської перевірки, визначають напрями контрольних процедур та дозволяють забезпечити достовірність оцінки лізингових операцій у системі бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Враховуючи специфіку аграрної діяльності, використання лізингових механізмів потребує належного контролю за правильністю документального оформлення, відображення в обліку, дотриманням умов договорів та ефективністю використання лізингового майна. У зв'язку з цим доцільним є узагальнення основних елементів внутрішнього аудиту лізингових операцій, що представлено на рис. 1.

Інформаційне забезпечення аудиту лізингових операцій являє собою сукупність нормативно-правової, облікової, планової, аналітичної та звітної інформації, яка використовується аудитором для проведення перевірки та формування аудиторських висновків. Особливістю інформаційного забезпечення аудиту лізингових операцій у сільському господарстві є

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

необхідність врахування специфіки аграрного виробництва, сезонності використання техніки, особливостей державної підтримки аграрного сектору та значної питомої ваги основних засобів у структурі активів підприємств.

Рис. 1. Завдання, предмет, об'єкт внутрішнього аудиту лізингових операцій на сільськогосподарських підприємствах

Джерело: розроблено авторами

Оснoву інформaційногo зaбезпечення аудиту лізингових операцій становить нормaтивно-пpавовa бaзa, якa регулює пoрядoк здійснення лізингових операцій, бухгалтерського обліку та аудиту. До неї належать Закони України «Про фінансовий лізинг» [17], «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [16], Податковий кодекс України [15], Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку [13], Міжнародні стандарти фінансової звітності [12], Міжнародні стандарти аудиту [11], а також внутрішні положення підприємства щодо організації обліку та внутрішнього контролю лізингових операцій.

Важливим джерелом інформації є первинні документи, які підтверджують здійснення лізингових операцій. До них належать: договори фінансового та оперативного лізингу; акти приймання-передачі об'єктів лізингу; технічна документація на об'єкти лізингу; графіки сплати лізингових платежів; платіжні доручення та банківські виписки; акти виконаних робіт щодо ремонту і технічного обслуговування; страхові документи; інвентарні картки обліку основних засобів; документи щодо переоцінки, модернізації чи вибуття об'єктів лізингу. Особливе значення для аудиту мають дані бухгалтерського обліку, які дозволяють оцінити правильність відображення лізингових операцій на рахунках обліку. Аудитор використовує інформацію реєстрів синтетичного й аналітичного обліку.

Важливим елементом інформаційного забезпечення є фінансова, податкова та управлінська звітність підприємства. Під час аудиту аналізуються: Баланс (Звіт про фінансовий стан); Звіт про фінансові результати; Примітки до фінансової звітності; податкові декларації; управлінські звіти щодо використання лізингової техніки та ефективності її експлуатації. Для забезпечення ефективності аудиту важливе значення має інформація системи внутрішнього контролю підприємства, яка охоплює процедури погодження лізингових договорів, контроль за використанням

техніки, моніторинг виконання графіків платежів, проведення інвентаризації об'єктів лізингу та контроль за дотриманням умов договорів.

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІНФОРМАЦІЯ

Рис. 2 Інформаційне забезпечення внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарських підприємствах

Джерело: розроблено авторами

Крім того, інформаційне забезпечення аудиту лізингових операцій повинно включати аналітичну інформацію щодо ефективності використання лізингових активів, рівня їх завантаження, впливу лізингових платежів на фінансовий стан підприємства, а також оцінки ризиків, пов'язаних із невиконанням договірних зобов'язань чи знеціненням активів.

Формування стратегії та програми внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарських підприємствах є важливим етапом організації аудиторського процесу, оскільки саме на стадії стратегічного планування визначаються напрями перевірки, обсяги аудиторських процедур, джерела інформації та рівень аудиторського ризику. Ефективне формування стратегії внутрішнього аудиту дозволяє забезпечити системність, послідовність та результативність перевірки лізингових операцій, а також сприяє своєчасному виявленню порушень, помилок і недоліків у системі обліку та внутрішнього контролю.

Особливого значення стратегія аудиту набуває у сільськогосподарських підприємствах, діяльність яких характеризується сезонністю виробництва, значною залежністю від технічного забезпечення та активним використанням лізингових механізмів для оновлення основних засобів. У таких умовах внутрішній аудит повинен враховувати специфіку використання сільськогосподарської техніки, особливості нарахування амортизації, порядок здійснення лізингових платежів, ризику простою техніки, а також вплив природно-кліматичних факторів на ефективність використання об'єктів лізингу.

Стратегія внутрішнього аудиту лізингових операцій є документом організаційного характеру, який визначає загальні напрями аудиторської перевірки, терміни її проведення, перелік об'єктів контролю, виконавців та інформаційне забезпечення аудиту. Основною метою стратегії є раціональний розподіл аудиторських процедур і забезпечення належного рівня контролю за всіма етапами здійснення лізингових операцій.

Стратегія внутрішнього аудиту дозволяє визначити основні етапи перевірки, зміст аудиторських процедур, джерела інформації та терміни виконання аудиторських робіт, що сприяє підвищенню ефективності контролю за лізинговими операціями та мінімізації аудиторських ризиків. Запропонована стратегія внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарському підприємстві наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Стратегія внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарському підприємстві

№ з/п	Етап аудиту	Зміст аудиторських робіт	Джерела інформації	Термін виконання
1	2	3	4	5
1.	Підготовчий етап	Ознайомлення з діяльністю підприємства та особливостями здійснення лізингових операцій	Облікова політика, договори лізингу, внутрішні положення	1 день
2.	Оцінка системи внутрішнього контролю	Дослідження організації контролю за лізинговими операціями	Посадові інструкції, регламенти контролю	1 день
3.	Перевірка документального оформлення	Аналіз правильності укладання та оформлення договорів лізингу	Договори, акти приймання-передачі	2 дні
4.	Перевірка бухгалтерського обліку	Контроль правильності відображення лізингових операцій в обліку	Регістри бухгалтерського обліку, Головна книга	2 дні
5.	Перевірка розрахунків за лізинговими платежами	Аналіз своєчасності та повноти розрахунків	Банківські виписки, платіжні документи	1 день
6.	Перевірка амортизації та витрат	Контроль правильності нарахування амортизації та витрат на утримання техніки	Відомості амортизації, акти ремонтів	1 день
7.	Перевірка звітності	Аналіз правильності розкриття інформації у фінансовій звітності	Фінансова та податкова звітність	1 день
8.	Узагальнення результатів	Формування висновків та рекомендацій	Робочі документи аудитора	1 день

Джерело: розроблено авторами

План внутрішнього аудиту лізингових операцій є деталізованим документом, у якому визначаються конкретні аудиторські процедури, методи перевірки, джерела інформації та послідовність виконання аудиторських робіт. Саме план аудиту дозволяє аудитору систематизувати процес перевірки та забезпечити повноту дослідження лізингових операцій у сільськогосподарському підприємстві. Запропонований план внутрішнього аудиту лізингових операцій наведено у таблиці 2.

Таблиця 2

План внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарському підприємстві

№ з/п	Аудиторська процедура	Мета перевірки	Джерела інформації
1	2	3	4
1.	Перевірка наявності та правильності оформлення договорів лізингу	Встановлення законності лізингових операцій	Договори лізингу
2.	Перевірка класифікації лізингових операцій	Визначення правильності віднесення до фінансового чи оперативного лізингу	Облікова політика
3.	Контроль відображення об'єктів лізингу в обліку	Перевірка достовірності бухгалтерських записів	Регістри обліку
4.	Перевірка правильності нарахування амортизації	Контроль відповідності обліковій політиці	Відомості амортизації
5.	Перевірка розрахунків за лізинговими платежами	Встановлення своєчасності та повноти платежів	Платіжні документи
6.	Аналіз витрат на ремонт та обслуговування	Перевірка правильності відображення витрат	Акти виконаних робіт
7.	Перевірка податкових розрахунків щодо лізингових операцій	Контроль правильності формування податкових зобов'язань	Податкові декларації
8.	Перевірка ефективності використання лізингової техніки	Оцінка продуктивності та доцільності використання	Внутрішня (управлінська) звітність
9.	Контроль збереження об'єктів лізингу	Перевірка фактичної наявності техніки	Інвентаризаційні описи
10.	Перевірка розкриття інформації у звітності	Встановлення повноти фінансової інформації	Фінансова звітність

Джерело: розроблено авторами

Таким чином, формування стратегії та плану внутрішнього аудиту лізингових операцій забезпечує комплексний підхід до перевірки лізингових відносин у сільськогосподарських підприємствах, сприяє підвищенню достовірності облікової інформації, ефективності внутрішнього контролю та результативності використання лізингового майна в аграрному секторі.

Методика внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарських підприємствах є сукупністю взаємопов'язаних прийомів, способів та процедур перевірки, спрямованих на оцінку законності, достовірності, доцільності та ефективності здійснення лізингових операцій, правильності їх відображення у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Формування методики внутрішнього аудиту лізингових операцій має враховувати специфіку аграрного виробництва, сезонність використання техніки, значну частку основних засобів у структурі активів підприємства та особливості застосування фінансового й оперативного лізингу в сільському господарстві.

Ефективна методика внутрішнього аудиту дозволяє своєчасно виявляти порушення умов лізингових договорів, помилки в обліку, ризики неефективного використання техніки, порушення податкового законодавства та недоліки системи внутрішнього контролю. Особливе значення при цьому має комплексне застосування методів аудиторської перевірки та чітка послідовність етапів проведення аудиту.

Враховуючи специфіку аграрного виробництва, сезонність використання техніки та значний рівень ризиків у процесі використання лізингового майна, запропонована методика спрямована на підвищення результативності внутрішнього контролю та достовірності облікової інформації. Методику внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарських підприємствах наведено у табл.3.

Таблиця 3

**Методика внутрішнього аудиту лізингових операцій
у сільськогосподарських підприємствах**

№ з/п	Етап внутрішнього аудиту	Методи аудиторської перевірки	Що перевіряється	Документальне забезпечення
1	2	3	4	5
1.	Підготовчий етап	Ознайомлення, аналіз, тестування системи внутрішнього контролю	Організація обліку лізингових операцій, система внутрішнього контролю, облікова політика	Наказ про облікову політику, положення про внутрішній контроль, посадові інструкції, внутрішні регламенти
2.	Перевірка договірної бази	Документальна та нормативно-правова перевірка	Законність укладення договорів, відповідність умов договорів чинному законодавству	Договори фінансової та оперативної оренди, додаткові угоди, графіки платежів
3.	Перевірка надходження об'єктів лізингу	Документальна перевірка, зустрічна перевірка	Правильність оформлення передачі об'єктів лізингу, своєчасність оприбуткування техніки	Акти приймання-передачі, технічна документація, інвентарні картки
4.	Перевірка бухгалтерського обліку лізингових операцій	Арифметична перевірка, документальна перевірка	Правильність відображення лізингових операцій на рахунках бухгалтерського обліку	Оборотно-сальдові відомості, реєстри аналітичного обліку
5.	Перевірка розрахунків за лізинговими платежами	Арифметична перевірка, аналітичні процедури	Повнота та своєчасність сплати лізингових платежів	Виписки банку, графіки платежів, акти звірки
6.	Перевірка амортизації об'єктів лізингу	Арифметична перевірка, нормативна перевірка	Правильність нарахування амортизації	Відомості нарахування амортизації, облікові реєстри
7.	Перевірка витрат на утримання та ремонт техніки	Документальна перевірка, економічний аналіз	Законність та правильність відображення витрат на ремонт, модернізацію і технічне обслуговування	Акти виконаних робіт, накладні, рахунки, кошториси витрат
8.	Перевірка податкових розрахунків	Нормативно-правова перевірка,	Правильність формування податкового кредиту	Податкові декларації, реєстри податкового

		арифметична перевірка	та податкових зобов'язань за лізинговими операціями	обліку, податкові накладні
9.	Фактична перевірка об'єктів лізингу	Інвентаризація, огляд, спостереження	Фактична наявність техніки, її технічний стан та цільове використання	Інвентаризаційні описи, акти інвентаризації, технічні паспорти
10.	Аналіз ефективності використання лізингового майна	Аналітичні процедури	Рівень використання техніки, вплив лізингу на фінансовий стан підприємства	Управлінська звітність
11.	Перевірка відображення інформації у звітності	Аналітична перевірка, документальна перевірка	Повнота та достовірність розкриття інформації про лізингові операції у звітності	Фінансова звітність, примітки до фінансової звітності
12.	Узагальнення результатів аудиту	Узагальнення, систематизація, оцінка ризиків	Формування висновків внутрішнього аудиту та рекомендацій	Робочі документи, звіт внутрішнього аудитора та рекомендації

Джерело: розроблено авторами

Запропонована методика внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарських підприємствах передбачає комплексний підхід до організації та проведення аудиторської перевірки. Вона ґрунтується на послідовному проходженні окремих етапів аудиту із застосуванням відповідних методів перевірки та використанням належного документального забезпечення. Особливістю даної методики є врахування специфіки аграрної діяльності, зокрема сезонності використання техніки, значної ролі основних засобів у виробничому процесі та високого рівня ризиків, пов'язаних із використанням лізингових механізмів у сільському господарстві.

Висновки. За результатами проведеного дослідження обґрунтовано організаційно-методичні засади внутрішнього аудиту лізингових операцій у сільськогосподарських підприємствах. Визначено, що внутрішній аудит лізингових операцій є важливим елементом системи управління підприємством, який забезпечує контроль за законністю, достовірністю та

ефективністю здійснення лізингових операцій, правильністю їх відображення у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. У ході проведеного дослідження узагальнено мету, завдання, предмет і об'єкт внутрішнього аудиту лізингових операцій, систематизовано інформаційне забезпечення аудиторської перевірки, а також розроблено стратегію і план внутрішнього аудиту з урахуванням специфіки аграрної діяльності.

Запропоновано методику внутрішнього аудиту лізингових операцій, яка передбачає поетапне проведення аудиторської перевірки із застосуванням документальних, аналітичних, нормативно-правових, арифметичних та фактичних методів контролю. Доведено, що впровадження запропонованих організаційно-методичних підходів сприятиме підвищенню ефективності внутрішнього контролю, своєчасному виявленню порушень і ризиків, забезпеченню достовірності облікової інформації та підвищенню результативності використання лізингового майна у сільськогосподарських підприємствах. Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з цифровізацією внутрішнього аудиту, автоматизацією аудиторських процедур, розробленням ризик-орієнтованих моделей аудиту лізингових операцій та удосконаленням системи оцінювання ефективності використання лізингової техніки в аграрному секторі.

Список використаних джерел:

1. Безверхий К. В., Юрченко О. А., Приймак Н. В. Удосконалення класифікації лізингових операцій в аграрному секторі в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. *Актуальні питання економічних наук*. 2026. Випуск 20. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.20037478> (дата звернення: 10.05.2026)
2. Безверхий К.В. Особливості бухгалтерського обліку за національними та міжнародними стандартами: порівняльний аспект. *Облік і фінанси*. 2014. № 2 (64). С.8 – 13. URL: <https://afj.org.ua/ua/article/163>

3. Бержанір І. А. Роль внутрішнього аудиту у системі управління підприємством. *Modern Economics*. 2023. № 37. С. 11–16. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V37\(2023\)-02](https://doi.org/10.31521/modecon.V37(2023)-02) (дата звернення: 10.05.2026)

4. Брік, С., & Фальченко, О. (2025). Особливості обліку, аудиту і контролю використання об'єктів фінансового лізингу в господарській діяльності підприємства. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки)*, (1), 124–128 DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2025.1.124> (дата звернення: 10.05.2026)

5. Булкот Г. В., Бугай Н. О., Іванова Л. І. Внутрішній аудит в умовах сталого розвитку: концептуальні засади та глобалізаційний вибір. *Економіка. Фінанси. Право*. 2025. № 3. DOI: <http://doi.org/10.37634/efp.2025.3.13> (дата звернення: 10.05.2026)

6. Кишакевич Б. Ю., Мігулка О. О. Методи оцінки ефективності лізингових операцій. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 1(302). С. 220–227. DOI: <http://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-302-1-37> (дата звернення: 10.05.2026)

7. Климович Д. Внутрішній аудит фінансових інструментів – основа системи контролю підприємства. *Економіка та розвиток суспільства*. 2025. № 52. DOI: <http://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-46> (дата звернення: 10.05.2026)

8. Коркушко О. Н., Кушнір Л. А. Внутрішній аудит на підприємстві: суть та особливості організації. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 42. С. 363–366. DOI: <http://doi.org/10.32843/infrastructure42-61> (дата звернення: 10.05.2026)

9. Ксьонжик І. В., Кузнецов І. О., Трегубова І. А. Особливості аудиту лізингових операцій. *Бізнес-навігатор : науково-виробничий журнал*. 2012. № 2 (28). С. 137–149. URL: https://www.business-navigator.ks.ua/journals/2012/28_2012/28.pdf (дата звернення: 10.05.2026)

10. Любенко А., Хомуляк Т. Оцінка внутрішнього контролю при аудиті лізингових операцій. *Socio-Economic Relations in the Digital Society*. 2020. № <https://econp.com.ua/index.php/journal/about> ISSN: 2786-9431

1(37). С. 117–123. DOI: [http://doi.org/10.18371/2221-755X1\(37\)2020208370](http://doi.org/10.18371/2221-755X1(37)2020208370)
(дата звернення: 10.05.2026)

11. Міжнародні стандарти аудиту: міжнародний нормативний документ.
URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2016-2017-IAASB-Handbook-Volume-1_укр.pdf (дата звернення: 10.05.2026).

12. Міжнародні стандарти фінансової звітності: міжнародний документ Ради з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/Hide/МСФЗ%2016_укр_2025\(2\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/Hide/МСФЗ%2016_укр_2025(2).pdf) (дата звернення: 10.05.2026).

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000 № 181. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00#Text> (дата звернення: 10.05.2026).

14. Овчарова Н. В. Внутрішній аудит доходів підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-43-52. (дата звернення: 10.05.2026).

15. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 10.05.2026).

16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14?utm_source=chatgpt.com#Text (дата звернення: 10.05.2026).

17. Про фінансовий лізинг: Закон України від 04.02.2021 № 1201-IX-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text> (дата звернення: 10.05.2026).

18. Спіцина Н. В., Кравцова С. В. Внутрішній аудит: підходи до визначення, відмінності від зовнішнього аудиту. *Бізнес Інформ*. 2020. № 5. С. 342–348. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-342-348>

19. Хомуляк Т. І., Демко І. І. Організаційні аспекти аудиту лізингової діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 25, ч. 2. С. 156–160. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/25_2_2019ua/33.pdf (дата звернення: 10.05.2026).

20. Шевченко Л. Я., Мулява В. Р. Розвиток лізингових операцій в Україні. *Modern Economics*. 2021. № 30. С. 209–213. DOI: [http://doi.org/10.31521/modecon.V30\(2021\)-33](http://doi.org/10.31521/modecon.V30(2021)-33) (дата звернення: 10.05.2026).

21. Шпиталь О. Аналіз нормативно-правових документів з внутрішнього аудиту. *Social Development and Security*. 2025. Vol. 15, № 2. DOI: <http://doi.org/10.33445/sds.2025.15.2.22> (дата звернення: 10.05.2026).

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІНВЕСТИЦІЇ